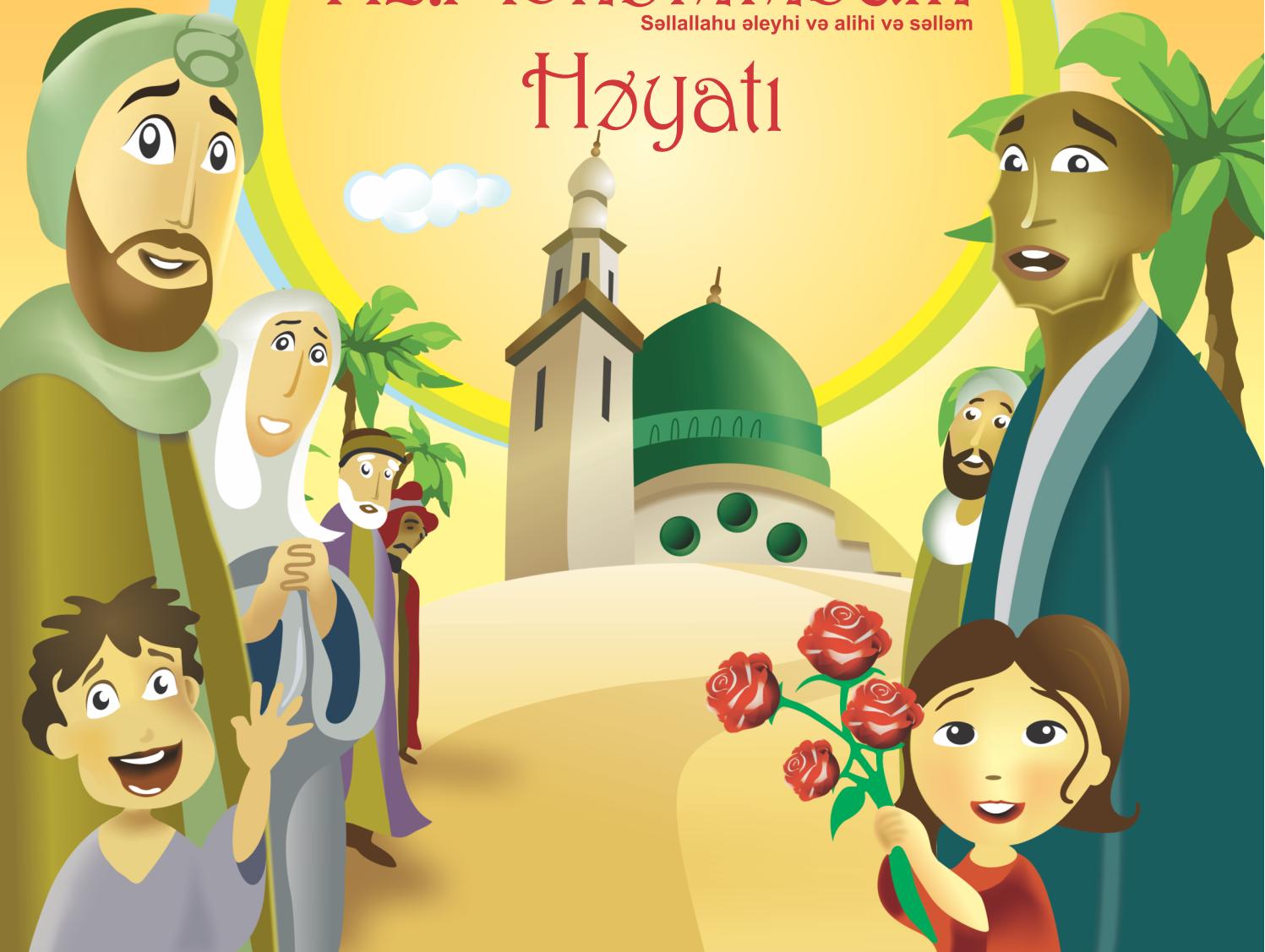


Sevgili Peygəmbərimiz

# Hz. Məhəmmədin

Səllallahu əleyhi və alihu və səlləm

## Həyatı



Miladi 570-ci ilində Məhəmməd adlı nurlu bir oğlan uşağı dünayaya gəldi. Atası Abdullah hələ oğlu dünayaya gəlməmişdən əvvəl vəfat etmiş və Rəbbimizin rəhmətinə qovuşmuşdu. Az müddət sonra anasını da əldən verən sevimli Peygəmbərimizin tərbiyəsi ilə məşğul olmağı babası Əbdüilmüttəlib öz öhdəsinə götürdü. Həzrət Peygəmbər (s) Allahın himayəsi sayəsində çox qısa bir müddətdə camaatın sevdiyi, hörmət bəslədiyi bir cavana çevrildi. Beləki, bütüñ Məkkə əhalisi ona təkcə hörmət və məhiyyət bəsləmir, mal-dövlətlərini də onun yanında əmanət qoyurdular.

Sonralar o Həzrətə bu iüstün əxlaqi səviyyəsinə görə Qureyşin əmini (yəni Qureyşin ən etibarlı şəxsi) ləqəbini vermişdilər. O Həzrət məzlam və kasiblərin tərəfini saxlayaraq, onları qoruyur, onlarla birlikdə oturub-durur, yemək yeyir, dərdlərinə qulaq asır və onların çıxış yolunu axtarır tapırı.

Daha sonra Həzrət Məhəmməd (s) əmisi Əbu Talibin istəyilə Xədicənin karvanına qoşuldu. Düzlüyü və etibarlılığına görə karvanın başçısı seçilən Məhəmmədə onun camaatın içindəki hörmətə heyran qalan Xədicə ona evlənmək təklifi rəlli siirdi.

Həzrət Peygəmbər (s) bu evliliyi münasib hesab etdiyindən Xədicə ilə evlənməyi qəbul etdi. Bu mübarək izdivacın meyvəsi bütüñ məsum imamların anası olan Həzrət Fatimədir (s.a.).

## PEYĞƏMBƏRLİK VƏ ZİFƏSİNİN VERİLMƏSİ

O, artıq qırıq yaşında idi. Günlərin birində Hərə mağarasında Allaha ibadət və duaya məşğul ikən Cəbrailin gətirdiyi vəhyy vasitəsilə Allah-taala tərəfindən peyğəmbərlilik vəzifəsinə təyin olundu. Bu hadisədən həyacanlanmış Həzrət Peygəmbər (s) bir müddət istirahət etmək məqsədi ilə Kəbəyə getdi, lakin vəhyy mələyi təzədən ona nazıl olaraq təbliğə başlamasını əmr etdi.

İlk əvvəl Həzrət Peygəmbərin (s) dəvəti gizli gedirdi. Ona inanarı adamlar da bu işə tam gizli bir şəkildə əməl edirdilər. Ona ilk iman gətirənlər həyat yoldaşı Xədicə və Əli (ə) oldu. Aradan üç il ötdükdən sonra Məkkə və Məkkə ətrafi məntəqələrdə təbliğat üçün münasib bir şərait yaranıdı. Peygəmbərə (s) insanları bir olan Allaha dəvət etmək və bütlərə qarşı mübarizə aparmaq vəzifəsi tapşırıldı. Bu iş olduqca təhlükəli idi. Çünkü qabilə başçılarının hakimiyyəti çox güclü idi. Onlar hakimiyyəti əldən vermək istəmirdilər. İllər boyu sitajış etdikləri bütləri sindirmaq onlara çox ağır gəlirdi. Anıma böyük bir hədəf olan tek Allaha inanmaq, tövhid ideyasının yayılması üçün

çətinliklərə, ağır şəraita sıra gərməkdən başqa bir çərə yox idi.

Açıq və ümumi təbliğatdan sonra, müşriklər onunla müxalifət edib



ashkar bir şəkildə öz düşmənçiliklərini peyğəmbərə bildirdilər. Bütpərəst quldurlar tövhid hərəkatının qabaqcıl əsgəri sayılan Həzrət Məhəmmədin (s) təbliğinin qarşısını almaq üçün əllərində mövcud olan bütüñ imkanlardan istifadə edirdilər. Əvvəlcə rüşvətlə o Həzrəti tutduğu yoldan döndərmək istəsələr də, bu işləri heç bir nəticə vermədi. Ondan sonra belə qərara gəldilər ki, o Həzrətə müxtəlif təhdid və təzyiqlər yetirsinlər. Müsəlman olanlara lağ edib döyüür, işkəncə verir, mallarını əllərindən alırlılar. Anma bu təşəbbüsler nəinki tövhid hərəkatına mane ola bilmədi, əksinə bu, hərəkatı daha da gücləndirdi.

Müşriklər, Peyğəmbərimiz və dostları Məkkədən çıxana qədər öz çırkin əməllerindən əl çəkmədilər. İlk müsəlmanlıq düşməni şərrindən qorumaq üçün iic il Əbu Talib adlı əcliq vəsusuzluqla mühasirə olunmuş bir yerdə qalmışa məcbur oldular. Ancaq müşriklər bunu da onlara çox görüüb həmin məhəlləyə nəzarəti gücləndirdilər. Belə ki, heç kim cürət edib onlara yemək və su apara bilmirdi. Təkcə bir fədakar dəstə gecənin qaranlığından istifadə edərək onların bu ehtiyaclarını təmin etməyə cəhd edirdilər. Bu sıxışdırımların və mühasirənin heç bir nəticə vermədiyini görən müşriklər, müsəlmanların bu inamlı müqavimətləri qarşısında yeganə çıxış yolu onları ödüürməkdə görürdüllər. İntiqamdan da qorxduqları üçün onlar belə qərara gəlmışdilər ki, bütüñ qəbilələri öz tərəflərinə çəkərək birlikdə Peyğəmbərin evinə hicüm edib o Həzrəti qılıncdan keçirsinlər.

## MƏDİNƏYƏ HİCRƏT

Həzrət Peyğəmbər (s) vəhiy mələyi vasitəsi ilə müşriklərin planından xəbərdar olmuşdu. Peyğəmbərimizin canını qorumaq üçün, o gecə onun yerində yatarı və həyatını təhlükəyə atan Həzrət Əli (ə) olmuşdu. Peyğəmbər (s) gecənin qaranlığından istifadə edib Məkkədən çıxaraq Mədinəyə yola düşdü. Elə həmin gecə müşriklər peyğəmbərimizin evinə basqın etdi, lakin yataqda Həzrət Əlini gördükdə təəccüblənib tezliklə Peyğəmbəri (s) təqib etməyə başladılar. Ancaq bu işdən də heç bir nəticə almayıb Məkkəyə qayıtməq məcburiyyətində qaldılar.

Əziz Peyğəmbərimiz (s) doqqız gündən sonra çox çətinliklə və ağır zəhmətlə Mədinə yaxınlığındakı Quba adlı bir məntəqəyə yetişdikdə burada xalq tərəfindən təntənəli şəkildə qarşılandı.



Həzrət Peyğəmbərin (s) orada gördüyü ilə iş məscid tikdirmək oldu ki, həm camaatın ibadət ettiyiadlarını təmin etsin, həm də ora müsəlmanların yığıncaq yerinə çevrilisin. Mədinə əhalisi böyük şövqlə Quba məscidini tikdilər. İnşaat işlərində Peyğəmbərimizin özü də iştirak edirdi. Məscid tikintisi qurtardıqda ilk dəfə olaraq cümlə namazı orada qılındı və birinci xütbəni də Həzrət Peyğəmbər (s) elə həmin məsciddə oxudu. Məkkədə öz yerinə nümayəndə olaraq qoyduğu Həzrət Əli (ə) və onunla birlikdə gəlməli olan Bəni Haşim qadınlarının həmin şəhərə yetişməsi üçün Həzrət Peyğəmbər bir müddət Qubada qalmalı olmuşdu.

Həzrət Əli (ə) Məkkədə üç gün qalaraq xalqın Həzrət Peyğəmbərin (s) yanında olan əmanətlərini sahiblərinə qaytardı. Daha sonra Bəni Haşim qadınları ilə birlikdə gecə yarısı Mədinəyə yola dişiib Qubada Peyğəmbərimizə çatdı. Həzrət Peyğəmbər (s), Həzrət Əli (ə) və qadınlarla birlikdə Mədinə əhalisinin coşqun və həyəcanlı qarşılıma mərasimi altında şəhərə daxil oldu. Hami Peyğəmbərimizi (s) öz evinə qonaq aparmaq istəyirdi. Ancaq Həzrət Peyğəmbər (s) belə buyurdu: “Dəvəmin qabağından çəkilin, dəvə kimin evinin öündə yatsa, qalacağım yer də ora olacaq”.

Dəvə Mədinənin dar və qarışq küçələrindən irəliləyib axırda Əbu Əyyub Əl Ənsarının evinin öündə yerə çökdi. Beləliklə Peyğəmbərin (s) qalacağı yer məlum oldu.

Həzrət Peyğəmbərin (s) Mədinədə ilk fəaliyyəti öz peyğəmbərliliyini təbliğ edib, islamı yaymaq üçün tikdirdiyi məscid oldu. Sonra isə yəhudilərin təhliki nəticəsində yaranan və 120 il davam edən Ovs və Xəzrəc qabilələri arasındakı düşmənciliyə son qoyma. Peyğəmbərimizlə Məkkədən köçüb gələn müsəlmanlara “mühacir”, Mədinədə islamı qəbul edənlərə isə “ənsar” deyilir. Peyğəmbərimiz mühacirlərin ənsara artıq zəhmət verməməsi və bir-birləri ilə qardaş kimi yaşamları üçün aralarında qardaşlıq mərasimi təşkil etdi. Mədinə iqtisadiyyatının nəbzini əllərində tutan yəhudilər isə özlərini ciddi bir təhlükədə hiss edib müsəlmanlarla pis rəftar etməyə başladılar. Onlar müsəlmanların birliyini pozmağa və onları bir-birinə qarşı düşmən etməyə çalışırdılar. Anma dahi Peyğəmbərimiz onların bu planlarını püca çıxartdı.



## **QİBLƏNİN DƏYİŞDİRİLMƏSİ**

Peyğəmbərimiz (s) 13 il Məkkədə və 17 ay Mədinədə yəhudilərin qibləsi olan Məscidül-əqsaya tərəf namaz qıldı. Bu da yəhudilərin etirazına səbəb oldu. Belə ki, onlar “əgər biz haqq yolunda deyiliksə, niyə görə bizim qibləmizə tərəf namaz qılırsınız?” - deyə deyinmişdilər.

Həzrət Peyğəmbər (s) bir gün namaz qılanda vəhiy mələyi ona belə əmr etdi: “Üzünnü Kəbəyə çevir!”

O andan etibarən müsəlmanların qibləsi Kəbə (Məscidiül-həram) oldu. Bu vəziyyət yəhudilərə çox ağır gəldiyindən onlar belə deyirdilər ki, “əgər sizin qibləniz Kəbədirsa, niyə indiyə qədər Məscidül-əqsaya tərəf namaz qılırdınız?”

Halbuki, onlar bilmirdilər ki, bunların hamısı islam düşmənləri və dostlarının bəlli olması və kimlərin bu vəzifədə Peyğəmbərlə əməkdaşlıq, kimlərin də onunla müxalifətçilik edəcəyini müəyyən etmək üçün bir imtahandır.

## **VİDA HƏCCİ**

Həzrət Peyğəmbər (s) həri 10-cu ilin Zilqədə ayının iyirmi beşində əmr etdi ki, xalqa belə elan etsinlər: “Allahın Peyğəmbəri (s) Allah evini ziyarət etməyə gedəcək və hər kim istəsə, onuyla birlikdə gedə bilər.”

Bu xəbər xalqı həyacana gətirdi və coşqun qəlbli minlərlə müsəlman bu işə hazır olduğunu bildirdilər. Peyğəmbər (s) Əbu Dəcanəni Mədinədə özüñə vəkil seçib əshəbi ilə birlikdə yola düşdü. Zül-hülüyə ərazisində çatdıqları vaxt ehram geyib “ləbbeyk” deyərək Məkkəyə doğru yola dişdilər. On gün sonra Məkkəyə çatıb həcc əməllərini yerinə yetirdilər. Həzrət Peyğəmbər (s) ərəfə günü və ondan sonrakı gün xalq üçün nitq söyləyib onları dində sabit qalmalarına, eləcə də bu dina daha sıx bağlılığı çağırıb tövsiyələrini verdi.

## **QƏDİR-XUM**

Zilhəccə ayının 18-i cümlə axşamı günü, Peyğəmbər (s) Cühfədən Xum vadisinə çatlığında Cəbrail Allahdan xəbər gətirdi ki, Əlini (ə) özündən sonra xəlifə təyin etsin.

Bu öhdəliyi yerinə yetirmək üçün Həzrət (s) hamını çağırıb belə bıuyurdu: “Peyğəmbər sizinlə əhəmiyyətli bir mövzu haqqında danışacaq. Hami gəlsin!”

Minlərlə həci o qızımar havada Peyğəmbəri (s) eşitmək üçün bir yerdə toplasdı. Peyğəmbər (s) namaz qılandan sonra, onun üçün düzəldilmiş xiisusi yerdə oturub bıuyurdu: “Həmd və sənə Allaha məxsusdur. Ondan yardım dilər, Ona inanar və Ona təvəkkül edərəm! Mən şəhadət verirəm ki, Ondan başqa Tanrı yoxdur, Məhəmməd Onun qulu və Peyğəmbəridir. Ey camaat, mən sizin aranızdan gedəndə iki dəyərli şeyi □ Qurani və Əhl-i-beytimi (ailə üzvlərimi) sizin



içün əmanət qoymuram. Onlar qiyamət günündə Kəvsər həvəzünün başında mənə qovuşma-ynıca heç vaxt bir-birindən ayrılmayacaqlar. Buna görə də Qurana və Əhli-beytə bağlarının və onlardan heç vaxt uzaqlaş- mayın ki, həlak olarsınız!"

Daha sonra Əlinin (ə) qolundan tutub göyə qaldırdı və bıyuıldı: "Ey camaat, mən hər kimin mövləsiyimse (rəhbəriyimse), Əli də onun mövləsidir. Allahum! Onu sevəni sev, onunla düşmən olanla düşmən ol, onun dostlarına yardım et, onu alçaltmaq istəyənləri alçalt!".

Peyğəmbər (s) xütbəni qurtardıqdan sonra o Həzrətə mələk nəzil olaraq Allah-taalarının bu müjdəsini çatdırıldı: "Bu gün (Əlinin seçilməsiylə) islam dinini kamilləşdirdim və nemətlərimi sizə tamamlamış oldum." Əbu Bəkr, Ömər, Osman başda olmaqla bütün müsəlmanlıq galib Əlini (ə) təbrik etdilər.

## HƏZRƏT MƏHƏMMƏDİN (s) VƏFATI

*Peyğəmbər (s) həcc səfərindən qayıtdıqdan sonra xəstələnib yatağa düşdü. Bir gün Peyğəmbər (s) ağır xəstə olduğu halda, Əli (ə) ilə birgə Bəqi qəbristanlığına, əshabın qəbirlərini ziyarət etmə yəgetdi. Daha sonra evinə qayıdı. Peyğəmbərin (s) xəstəliyi gün-gündən şiddətlənirdi. Nəhayət, hicri 11-ci ilin Səfər ayının 28-də, başı Həzrət Əlinin (ə) sinəsində ikən Allaha qovuşdu və bütün islam dünyasını sonsuz bir yasa boğdu.*

## HƏZRƏT PEYĞƏMBƏRİN (S) İMAM ƏLİ (Ə) VASİTƏSİ İLƏ ÜMMƏTƏ VƏSİYYƏTİ

*Həzrət Peyğəmbər (s) buyurur: "Ya Əli! Sənə elə şeyləri sıfariş edirəm ki, əgər onları yerinə yetirsən, davamlı olaraq, xeyir və xoşluqda olarsan. Ya Əli! Hər kim qəzəbinə yatz-dırar, halbuki ona etməyə qadirdir, Allah Qiyamət günü onu amanda qərar verər. Bu işin ləzzətini də həmin günü hiss edər. Ya Əli! Hər kim ölü zaman yaxşı vəsiyyət etməzsə, alicənab deyildir. Mənim şəfaətimi əldə etməz. Ya Əli! Ən üstün cihad odur ki, insan heç bir kəsə zülm qəsdi etməsin. O kəsin ki, dilindən insanlar qorxur, atəş əhlidir. Ən pis insan o kəsdir ki, insanlar şərindən amanda qalmaq üçün ona hörmət edərlər. Ən pis insan o kəsdir ki, axırətini dünyasını əldə etmək üçün satar. Ondan da pisi o kəsdir ki, axırətini başqalarının dünyasına dəyişər. Ya Əli! O kəs ki, zülm edildiyi şəxsin üzrxahlığını qəbul etməzsə mənim şəfaətimdən məhrumdur...."*